Het leefklimaat van jongeren in Wilster

Hertoets, tweede deel

Stap 2 van het stapsgewijs toezicht op basis van het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg

Instellingsrapport

Inspectie Jeugdzorg
Inspectie van het Onderwijs

Utrecht, juli 2013

Samenvatting

De Inspectie Jeugdzorg doet stapsgewijs onderzoek naar de kwaliteit van de gesloten jeugdzorg. De Inspectie Jeugdzorg heeft in 2009 en 2010 stap 1 uitgevoerd, het toezicht op de rechtspositie van jongeren in de gesloten jeugdzorg. Vanaf 2010 kwam stap 2 aan bod, het toezicht op opvoeding, dagprogrammering en personeel. De inspectie heeft het toezicht stap 2 toegespitst op het leefklimaat binnen de instelling, omdat een veilig en verantwoord leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde voor hun behandeling is en omdat in de gesloten jeugdzorg jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen.

De Inspectie Jeugdzorg heeft het toezicht stap 2 uitgevoerd samen met de Inspectie van het Onderwijs, omdat de samenwerking van instelling en school een belangrijke factor is als het gaat om een veilig en verantwoord leefklimaat. De inspecties richtten zich daarbij op het onderwijs dat *binnen* de instelling wordt gegeven. Bij Wilster wordt het onderwijs binnen de instelling verzorgd door VSO Portalis.

Eerste toets stap 2
In november 2010 hebben de inspecties onderzocht in hoeverre Wilster in staat was om een veilig en verantwoord leefklimaat voor de jongeren te bieden. Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidde dat Wilster hiertoe *onvoldoende* in staat was. Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs luidde dat de kwaliteit van de samenwerking van school en instelling *onvoldoende* was.

Hertoets stap 2
De hertoets is in twee delen uitgevoerd. In november 2011 onderzocht de Inspectie Jeugdzorg de indicatoren met betrekking tot het leefklimaat in Wilster, die bij de eerste toets niet operationeel waren. Elf van de twaalf indicatoren werden in de hertoets als operationeel beoordeeld. Eén indicator was dat niet. Dit betrof de aandachtvolle houding van medewerkers. *Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidde nu dat de kwaliteit van het leefklimaat in Wilster voor jongeren* ***voldoende*** *was.*

Het onderdeel samenwerking tussen instelling en school is tegelijk met de uitvoering van het toezicht stap 3 getoetst in februari 2013. Hierbij is ook getoetst of de medewerkers inmiddels wel voldoende tijd en aandacht geven aan de jongeren.
Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs luidt dat Wilster en VSO Portalis nu ***voldoende*** *samenwerken,* wat een belangrijke voorwaarde is voor een veilig en verantwoord leefklimaat voor jongeren.
Voor wat betreft het leefklimaat, oordeelde de Inspectie Jeugdzorg dat de medewerkers voldoende tijd en aandacht hebben voor de jongeren. Alle indicatoren met betrekking tot het leefklimaat zijn daarmee voldoende.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding

De Inspectie Jeugdzorg doet stapsgewijs onderzoek naar de kwaliteit van de gesloten jeugdzorg. In 2009 en 2010 heeft de inspectie stap 1 uitgevoerd, het toezicht op de rechtspositie van jongeren in de gesloten jeugdzorg. Vanaf 2010 kwam stap 2 aan bod, het toezicht op opvoeding, dagprogrammering en personeel. De inspectie heeft het toezicht stap 2 toegespitst op het leefklimaat binnen de instelling, omdat een goed leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde voor hun behandeling is en omdat in de gesloten jeugdzorg jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen.

De Inspectie Jeugdzorg heeft het toezicht stap 2 uitgevoerd samen met de Inspectie van het Onderwijs, omdat de samenwerking van instelling en school een belangrijke factor is als het gaat om een veilig en verantwoord leefklimaat. De inspecties richtten zich daarbij op het onderwijs dat *binnen* de instelling wordt gegeven. Bij Wilster wordt het onderwijs binnen de instelling verzorgd door VSO Portalis.

Eerste toets stap 2
In november 2010 heeft de Inspectie Jeugdzorg onderzocht in hoeverre Wilster in staat was om een veilig en verantwoord leefklimaat voor de jongeren te bieden. Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidde dat Wilster hiertoe *onvoldoende* in staat was.
Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs luidde dat de kwaliteit van de samenwerking van school Portalis en Wilster eveneens *onvoldoende* was.

Hertoets stap 2
In november 2011 heeft de Inspectie Jeugdzorg een hertoets uitgevoerd bij Wilster en daarbij de onderwerpen getoetst die bij de eerste toets niet voldoende waren[1].
De Inspectie Jeugdzorg gaf antwoord op de vraag in hoeverre de instelling nu in staat was om een veilig en verantwoord leefklimaat voor de jongeren te bieden. Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidde nu dat de kwaliteit van het leefklimaat in Wilster voor jongeren *voldoende* was. Elf van de twaalf indicatoren die getoetst zijn, werden als 'operationeel' beoordeeld.
Aandacht was nog nodig voor de indicator "passende en aandachtvolle omgeving".

Met de Inspectie van het Onderwijs is afgesproken de samenwerking tussen de instelling en de school op een later tijdstip te toetsen. De hertoets met betrekking tot de samenwerking betreft twee indicatoren, te weten: de samenwerking tussen instelling en school bij het behandelplan en de samenwerking bij incidenten. Wilster heeft de inspecties verzocht deze hertoets gelijk met het toezicht stap 3 uit te voeren.

[1] Rapport 'Het leefklimaat van jongeren in Wilster, hertoets, februari 2012.

Hertoets stap 2, voor wat betreft de samenwerking instelling en school en de indicator 'passende en aandachtvolle omgeving'
In februari 2013 vond tegelijk met het toezicht stap 3 de hertoets stap 2 plaats. Het ging om de eerste hertoets van de twee indicatoren die betrekking hadden op de samenwerking van de instelling en de school. Daarnaast is de indicator 'passende en aandachtvolle omgeving' opnieuw getoetst en beoordeeld.

Leeswijzer
In *hoofdstuk 2* staan de bevindingen van de Inspectie Jeugdzorg bij de tweede hertoets over het leefklimaat bij de hertoets in de instelling.
In *hoofdstuk 3* zijn de bevindingen opgenomen van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs bij de hertoets van de samenwerking tussen de instelling en de school.
De Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs geven hun eindoordelen in *hoofdstuk 4.*
In *bijlage 1* staat hoe de hertoets op maat bij de instelling en de school is vormgegeven.

Hoofdstuk 2 Het leefklimaat in Wilster

Dit hoofdstuk is gewijd aan de bevindingen van de tweede hertoets leefklimaat bij de instelling (februari 2013). In onderstaande tabel staat de score die de instelling in de tweede hertoets heeft behaald. Indicatoren die bij de eerste toets (november 2010) of de eerste hertoets (november 2011) operationeel waren zijn niet opnieuw getoetst en derhalve ook niet in de tabel weergegeven.

De score is als volgt weergegeven:

- de gewijzigde score van de tweede hertoets (februari 2013) staat geel gearceerd (√);
- de score van de eerste hertoets (november 2011) is doorgehaald (~~√~~).

De score van de inspectie is aangeduid op een tweepuntsschaal: operationeel en niet operationeel. De inspectie verwacht voor elke indicator een score operationeel.

2.1 Passende en aandachtvolle omgeving

Criterium **De instelling zorgt voor een aandachtvolle omgeving voor de jongeren**	Operationeel	Niet operationeel
Indicator		
Aandachtvolle houding medewerkers ten opzichte van jongeren	√	~~√~~

Toelichting

Houding medewerkers ten opzichte van jongeren voldoende aandachtvol

Bij de hertoets heeft de inspectie jongeren en groepsleiding van verschillende groepen gesproken. Zowel de jongeren als de groepsleiders geven aan dat er voldoende tijd en aandacht op de groepen is voor de jongeren.

Aandachtspunt vormen de instroomgroepen. In de instroomgroepen verblijven twaalf jongeren, die de gang van zaken nog moeten leren kennen en die nog geen verlofmogelijkheden hebben omdat zij aan het begin van hun behandeling staan. Jongeren en groepsleiders benoemen de onrust die dit met zich meebrengt.

Hoofdstuk 3 De samenwerking tussen Wilster en Portalis

Dit hoofdstuk is gewijd aan de bevindingen van de hertoets. Dit betreft een eerste hertoets. Bij de hertoets van het leefklimaat van Wilster in november 2011 is dit onderdeel, zoals in de inleiding is aangegeven niet meegenomen.
In onderstaande tabel staat de score die de instelling in de toets (november 2010) heeft behaald. Indicatoren die bij de eerste toets operationeel waren zijn niet opnieuw getoetst en derhalve ook niet in de tabel weergegeven.

De score is als volgt weergegeven:

- de gewijzigde score van de hertoets (februari 2013) staat geel gearceerd (√);
- de score van de eerste toets (november 2011) is doorgehaald (~~√~~).

De score van de inspecties is aangeduid op een tweepuntsschaal: operationeel en niet operationeel. De inspecties verwachten voor elke indicator een score operationeel.

Criterium **De instelling en de school zorgen voor een aandachtvolle omgeving voor de jongeren**	Operationeel	Niet operationeel
Indicatoren		
School en instelling werken voldoende samen bij het behandelplan	√	~~√~~
School en instelling werken voldoende samen bij incidenten	√	~~√~~

Toelichting

School en instelling werken voldoende samen bij het behandelplan
Wilster maakt de behandelplannen voor de jongere en stemt deze af met de school. School maakt daarnaast nog een onderwijstrajectkaart waarin een deel van de behandeldoelen en van de onderwijsdoelen zijn opgenomen. In een multidisciplinair overleg en in de voortgangsbesprekingen wordt er door instelling en school structureel samengewerkt in de behandeling en worden doelen op elkaar afgestemd. Dit krijgt ook uitwerking in de fasekaarten.

School en instelling werken voldoende samen bij incidenten
School en instelling weten beide welke incidenten er hebben plaatsgevonden en werken samen bij incidenten die zich voordoen. Als een jongere van school verwijderd moet worden komt een way-out medewerker voor een gesprek met de jongere. Deze medewerker vult vervolgens een way-out-formulier in waarin de reden voor de verwijdering wordt opgenomen en bespreekt dit met de gedragswetenschapper en de mentor van de jongeren. Het overzicht van de way-out-meldingen gaat naar de gedragswetenschapper. Iedere ochtend bellen de docenten met de groepsleiding om te horen of er bijzonderheden/incidenten zijn. In het ochtendoverleg van alle docenten wordt de informatie die de docenten van de groepsleiding hebben gekregen met elkaar gedeeld.

Hoofdstuk 4 Eindoordelen

In dit hoofdstuk oordeelt de Inspectie Jeugdzorg in hoeverre de instelling nu in staat is een veilig en verantwoord leefklimaat voor jongeren te bieden en oordelen de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs over de huidige kwaliteit van de samenwerking tussen school en instelling.
Paragraaf 4.1 bevat het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg over het leefklimaat in de instelling.
Paragraaf 4.2 bevat het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs over de kwaliteit van de samenwerking tussen school en instelling.

4.1 Eindoordeel Inspectie Jeugdzorg over het leefklimaat in de instelling

Tijdens de hertoets bij Wilster in november 2011 beoordeelde de Inspectie Jeugdzorg al elf van de twaalf indicatoren 'operationeel'. Wilster voldeed daarmee voldoende aan de verwachtingen van de inspectie. ***Het eindoordeel van de inspectie luidde toen dat de kwaliteit van het leefklimaat in Wilster voor jongeren voldoende is.***

De Inspectie Jeugdzorg heeft in februari 2013 de enige niet operationele indicator (passende en aandachtvolle omgeving: aandachtvolle houding medewerkers) opnieuw getoetst. Ook op deze indicator scoort de instelling nu 'operationeel'.

De inspectie verzoekt Wilster aandacht te besteden aan de instroomgroepen, die door hun grootte en samenstelling onrustiger zijn dan de andere groepen. De inspectie zal dit in het kader van regionaal toezicht blijven volgen.

4.2 Eindoordeel Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie van het Onderwijs over de samenwerking tussen school en instelling

Het eindoordeel van de inspecties luidt dat Wilster en VSO Portalis voldoende samenwerken, wat een belangrijke voorwaarde is voor een veilig en verantwoord leefklimaat voor jongeren.

De instelling en de school scoren nu alle 4 indicatoren 'operationeel' en voldoen daarmee aan de verwachtingen van de inspecties.

Bijlage 1 – Uitvoering van de hertoets bij Wilster en Portalis

De hertoets is in overleg met de directeuren vastgesteld voor 25 en 27 februari 2013, in combinatie met het toezicht stap 3.

Het totale toezicht inclusief de hertoets duurde twee dagen en is uitgevoerd door 5 (dag 1) en 4 (dag 2) inspecteurs.

Vooraf toezenden van documentatie
De instelling en de school hoefden niet vooraf informatie toe te zenden.

Programma hertoets
Het programma bestond uit:
- gesprekken met jongeren;
- gesprekken met ouders;
- interviews met leraren-mentoren;
- interviews met groepsleiders-mentoren;
- interview gedragswetenschappers en schoolpsycholoog.